

Brokkenpiloot in de ether

de Volkskrant, Media, 21 februari 2004
Door Jean-Pierre Geelen en Gerard Reijn

Minstens twee faillissementen en twee bijna-faillissementen heeft Jeroen Soer op zijn naam staan. Vorig jaar vertrok hij bij RTV West, dat bijna ten onder ging aan zijn mismanagement. Nu is hij directeur bij de VARA. 'Je ziet hem gewoon nooit meer.' Portret van een avontuurlijke media-jongen.

Bijna was de Zuid-Hollandse omroep RTV West roemloos ten onder gegaan. Het gevolg van mismanagement, dat vooral oud-directeur Jeroen Soer wordt aangerekend. Inmiddels is Soer media-directeur bij de VARA. Wonderlijk, hoe sommigen zich ondanks een stroom van mislukkingen van de ene naar de andere benoeming weten te bewegen. Want het debacle bij RTV West was bepaald niet de eerste tegenslag in de carrière van Soer.

Minstens twee faillissementen en twee bijna-faillissementen had Soer op zijn conto staan voor hij in augustus vorig jaar directeur werd bij de VARA. Op RTV-West na haalden ze nauwelijks de publiciteit. Soer gold tot nog toe vooral als de man die Radio 10 (tegenwoordig Radio 10 Gold) in 1987 had opgericht en een bescheiden vermogen had opgebouwd door dat station te verkopen aan Herman Heinsbroek.

Misschien was hij wel vooral Jeroen Woelwater, zoals hij zichzelf noemde toen hij in de jaren zeventig dj was voor Radio Caroline. Een avontuurlijke jongen, een van de dj's van die generatie die zichzelf zakelijk instinct toedichtte. 'We waren vrijgevochten, ongeduldige jongens met een grote bek', zei hij in 1996 tegen de Volkskrant, 'Anders waren we geen dj geworden. We zagen een markt met veel mogelijkheden, die we voor het grootste deel zelf hebben geforceerd.'

Maar of het zakelijke instinct ook echt aanwezig is, is zeer de vraag. Na Radio 10 heeft hij voornamelijk debacles gekend. Zijn eerste onderneming na Radio 10, was het Belgische kabelradiostation Flandria, in maart 1998. Soer, die er grootaandeelhouder was, wilde eigenlijk zelfs drie zenders, en wilde de ether in. Maar in april 2000 was het afgelopen. De acht man personeel zag drie maanden geen loon en vroeg het faillissement aan voor de Belgische onderneming. Ook een gelieerde Luxemburgse en een Nederlandse maatschappij gingen failliet.

Volgens de curator, Thierry van Doosselaere was Flandria al volledig opgetuigd terwijl het nog geen vergunning had voor uitzenden in België. In 1998 bedroegen de inkomsten 545 duizend Belgische franken, de uitgaven 8,7 miljoen. Van Doosselaere zou graag een onderzoek naar wanbeleid hebben gedaan, maar 'de rechtbank was daarin lichtzinniger'. Soer: 'Flandria was een start-up. Daar gaat het zo mee. De kost gaat voor de baat uit, sommige ondernemingen mislukken gewoon.'

Daarna duikt Soer op bij Radio Nationaal. Rini Schreijenberg, toenmalig eigenaar van dat station, trok Soer aan als directeur. Schreijenberg: 'Zes maanden na zijn aanstelling was Radio Nationaal zo goed als failliet.' Dat was in februari 2001. Schreijenberg zegt dat Soer zich liet inhuren voor ruim twintigduizend gulden per maand. 'In acht maanden heeft hij welgeteld 1200 gulden reclame-inkomsten binnengehaald. Toen heb ik de stekker er uitgetrokken.' Hij vroeg surséance aan, het bedrijf werd verkocht. Volgens Schreijenberg was Soer een man met een snelle babbel, die de directiekamer rijkelijk meubileerde. Een inspirerende man? 'Absoluut niet. Iedereen deed een stapje extra, maar Soer organiseerde alleen vergaderingen als ik even over was uit Spanje.' Wist Schreijenberg dan niet van het Flandria-debacle in België? 'Jawel, maar hij zei dat hij daar alleen adviseur was.'

Soer spreekt vrijwel alles tegen. 'Ik was geen directeur van Radio Nationaal, maar adviseur. Mijn taak was niet advertentie-inkomsten te halen, maar juridische kwesties rond de etherfrequenties op te lossen.'

Na Radio Nationaal werd Soer directeur/aandeelhouder van adMaster, een bedrijf dat reclame op internet verkocht. adMaster ging failliet op 7 mei 2002, vijf maanden nadat Soer vertrok. Curator mr. R. Rood schrijft in het tweede faillissementsverslag: 'Inmiddels heeft de curator de ex-bestuurder, de heer J. Soer gesproken. Deze lichtte toe, dat de aandeelhouder (van adMaster, red.) hem alle ruimte heeft gegeven om tot een brede opzet van het bedrijf te komen. Doordat tegenover de hoge kosten die dit met zich meebracht geen inkomsten van betekenis stonden, leidde dit tot grote verliezen.'

Wat heet: in 2001 bedroegen de inkomsten 118 duizend gulden, de kosten 1,898 miljoen. Soers opvolger kwam alleen nog om de zaak weer te liquideren. De curator schrijft 'dat de directie van de vennootschap op een volstrekt onverantwoorde wijze te werk was gegaan. De directie had diverse personen aangenomen, had voor hen auto's geleast, een kantoorpand gehuurd voor een bedrag van 22 duizend gulden per maand, terwijl daartegenover geen productie bestond en ook geen activiteit om enig resultaat te realiseren.' De curator neemt zich voor mogelijk wanbeleid te onderzoeken.

Soer zegt dat sprake was van een gewone startup. 'Het beleid werd door de grootaandeelhouder ARBO in Duitsland bepaald. We zouden groeien door bedrijven over te nemen, maar toen de beurskoers van ARBO inzakte, kon dat niet meer.'

Soer was intussen al aangetrokken bij RTV West, waar hij per 1 januari 2002 algemeen directeur was. RTV West was toen al een hopeloze onderneming. Een fusie van het radio-en het tv-bedrijf, een ruzie met directeur Jack Kroes, die voor veel geld moest worden uitgekocht, en een verhuizing naar een nieuw pand hadden de financiële reserves al uitgeput. Maar Soer was vol ambities, zette die door en liet RTV West in augustus vorig jaar technisch failliet achter. Deze week werd het bedrijfgered met een

financiële injectie van de provincie Zuid-Holland van 4,5 miljoen euro.

Uit een onderzoek dat in opdracht van de provincie Zuid-Holland werd gedaan door Leo Welters, blijkt dat Soer een belangrijke rol had in het debacle van RTV West. Ook onder zijn bewind rezen de kosten de pan uit. Hij nam een twintigtal mensen extra aan, ging 'in snel tempo' nieuwe financiële verplichtingen aan, botste met zijn financieel directeur die zich vervolgens ziek meldde, en zette te midden van de straatarme chaos een gedurfd, zeg maar overmoedig plan door: talkradio. Geen muziek meer op de zender, alleen nog gepraat. Daarvoor waren volgens het rapport van Welters '5 tot 10 fte's' extra nodig, maar Soer hield het erop dat de kosten hooguit 30 duizend euro per jaar zouden stijgen. Inmiddels stortten de toch al hoog geraamde advertentie-inkomsten in. Ook deze bevindingen worden door Soer weersproken. Volgens hem was de financiële administratie een chaos, en zelfs dat werd hem pas na verloop van tijd duidelijk. Hij houdt staande dat het nieuwe format niet veel duurder was, zegt dat de overmaat aan auto's en telefoons juist aan zijn voorgangers was te danken en betwist dat hij onvolledige informatie verstrekke om zijn talk-radioformat door het bestuur te krijgen. Kortom: 'Van dat rapport deugt niets'. Naar de rechter dan? 'We overwegen dat. Maar wat win ik ermee?'

Robert Zaal, destijds directeur van ROOS, de overkoepelende organisatie van regionale omroepen, herinnert zich dat Soer zijn experiment aankondigde. 'Wij vonden het allemaal raar, en vrijwel kansloos. Maar het was ook spannend. Stel je voor dat het toch gelukt was op die manier jongere luisteraars te trekken.'

Zowel de ROOS-collega's als zijn eigen bedrijf hebben het laten passeren, zegt Zaal, die het debacle niet alleen de schuld van Soer ('een zeer uitgesproken, dwingendeman') acht. Anderzijds: 'Hij zat nu wel te experimenteren met gemeenschapsgeld, dan gelden toch wat andere regels.'

Soer overnachtte in zijn Haagse tijd met enige regelmaat in het statige hotel Des Indes. 'Ik woonde in Amsterdam. Als je daar 's morgens vroeg moet zijn, heeft het niet zo veel zin heen en weer te rijden. Dat kost trouwens ook geld', zei hij in Broadcast Magazine. Bij sommige VARA-medewerkers deed deze uitspraak wenkbrauwen fronsen. Na een rondleiding bij RTV West toonde een getuige zich verbaasd: 'Ik zag een immense parkeergarage, met welgeteld één auto: de Jaguar van Soer.'

Soer, die de vermeende geldsmijterij 'tendentieuze observaties' noemt, verwijst graag naar de verantwoordelijkheid van bestuur, van redactieraad, ondernemingsraad, redacteurs en vele anderen, maar in een VPRO-documentaire werd vorig jaar onthuld dat hij zijn plan erdoor had gekregen door zeer selectief om te gaan met de dure rapporten van adviseurs zoals Intomart. 'Ach', zo verweerde hij zich, 'dat doet toch iedereen?'. De journalistenbond NVJ vindt Soers verantwoordelijkheid dusdanig dat een schadeclaim van enkele tonnen wordt overwogen.

Het rapport-Welters vermeldt nog een reden waarom Soer veel medestanders had. Binnen het managementteam was de uitspraak van de directeur wet: 'Wie niet voor mij is, is tegen mij en die zal dat merken', aldus Welters.

Afgelopen woensdag omschreef Soers opvolger bij RTV West, Dink Binnendijk, in de vergadering van Provinciale Staten van Zuid-Holland de stijl van leidinggeven van Soer (overigens zonder diens

naam te noemen) als 'een bevelstructuur': 'Op de werkvloer mocht alleen maar ja geknikt worden.'

De vraag is hoe ze er bij de VARA in zijn geslaagd iemand met zo'n geschiedenis te beschouwen als de ideale programmadirecteur. Wellicht dat de directie niet op de hoogte was van 's mans brokken.

Direct na het bekend worden van de problemen bij RTV West vroeg de ondernemingsraad van de VARA aan de directie of dit consequenties had voor de positie van Soer. Marieke Rietkerk, voorzitter van de OR: 'Het antwoord was: nee. Daarmee is de zaak voor ons afgedaan; we hebben geen reden te twijfelen aan het antwoord.'

Hetgeen niet wil zeggen dat bij de omroep algehele tevredenheid heerst over de man. 'Hij kwam binnen als een joviale, stoere kerel, een beetje een bla-bla-jongen. Al snel was daar niets meer van over. Nu zie je hem gewoon nooit meer', zeggen verscheidene personeelsleden van de VARA.

Het uit handen laten glippen van de Kopspijkerscabaretiers Paul Groot en Owen Schumacher is hem naar verluidt niet in dank afgenomen. De onderhandelingen met de VARA duurden zo lang, dat de AVRO er met de twee vandoor kon gaan. 'Soer is aangeschoten wild', zeggen sommige programmamakers. Programmatische beslissingen die in zijn portefeuille horen, worden nu door anderen genomen, constateren zij tot hun verbazing. Maar VARA-voorzitter Vera Keur laat weten: 'Dat is pertinente onzin.'

Of Soer veel geld heeft verloren bij zijn debacles, is niet bekend. NRC Handelsblad publiceerde vorig jaar dat hij een reeks bv's bezit, waaronder Monkey Farm, Gorilla Ventures en het op de Antillen gevestigde beleggingsbedrijfje Brothers in Business. Dat laatste, zegt Soer, is inmiddels opgeheven.

Gerectificeerd In het artikel 'Brokkenpiloot in de ether' (katern Media van afgelopen zaterdag) werd een belastende passage over de hoofdpersoon Jeroen Soer aangehaald met als bron een faillissementsverslag van de curator. Zo werd gesteld dat Soer op 'volstrekt onverantwoorde wijze' te werk was gegaan, auto's had geleast, een duur kantoorpand had gehuurd en daartegenover nauwelijks activiteiten stonden. Deze passage is weliswaar overgenomen uit het faillissementsverslag van de curator, maar die citeerde op zijn beurt uit notulen van een aandeelhoudersvergadering.